

Jaj annak az országnak, haragom botjának

Később, a véres karácsony napjaiban, azokban az égett motorolaj, korom-, füst- és fenyőgallyszagú napokban a városlakók sok emléküik fölött valami fáradt kétkedéssel mosolyogtak vissza a balgákra, együgyűekre, félkegyelműekre, cédulásokra, szerencsétlen félnótásokra, akik útitársaik voltak az *aranykorszakban*, akiket a sors megcsúfolt, és sokat ki is vetett az életből. Egyik hangosan beszélt és mutogatott az utcán, a másik röhögött vagy kukorékolt a veszélyek hajnalán, a harmadik ujját az ajkára szorítva figyelmeztetett, hogy megőrült a Sátán, miközben a szeme villogón körbeforgott, és a félelem forró, savas szaga terjengett körülötte...

Az utóbbi esztendőк hibbantjai jórészt tanult emberek voltak – mondták a város lakói, s bizonyoságként sok esetet hoztak elő a hatalom üldözöttjeiről, akiknek észrevétlenül repedt meg értelmük kupolája, vagy egyik napról a másikra zengve szakadt be. Egyedül Lulu, a morgó hangú kis ütődött volt kivétel a bezsongott férfiak között, hiszen ő már akkor is az idétlenek közé számított, amikor először térdre vették, és odakínálták neki az emlőt. De áldott legyen az Isten – mondták –, mert íme, még róla is gondoskodott, és e bolond az ő kegyelme által sosem ismerte meg sem a fájdalmat, sem a kétségbeesést, s tréfáival még a megszorodottakat is fölvidítja...

Lulu már ezzel olyan bizalmat keltett a városlakókban önmaga iránt, hogy sokan az esküvőkre is meghívták, s mikor néhány pohár után emelkedni kezdett velük az asztal, s a tánc élménye kevés volt nekik, amikor másfajta lelki ingerekre vágytak, kacagásra, jókedvű viháncolásra, tapsolva, lábukkal a padlón dübögve kérték, hogy a város bolondja lépjen fel, és énekelje el nekik a La palomát. És ő fel is kászálódott valahol a hátsó asztalok környé-

kén, ahol addig majszolgotott, s elindult a zenekari emelvény felé ormóltan cipőiben, kabátjának hosszú ujjait lengetve kétoldalt, olyan volt, mintha főka törtetne előre a jégen a tenger felé uszonyaival; aztán már ott is volt, s alsó ajkát kanálszerűen felgömböltve, oly mélyen kezdte, mint a hangszóró, amikor lefulladni készül:

Midőn Havannában hajóra szálltam én...

A násznép megéljenezte, a kapatos férfiak pedig a zene, a zaj, az italpára és a dohányfüst zavaros keverékén átkiabálva hívogatták az asztalukhoz. Lulu azonban tudta, mit kell ilyenkor tenni, s egyikükhöz sem szegődött el, hanem sorra látogatta őket, s a hatás kedvéért két ujját villaként használva kiemelt egy-egy darab sültet a tányérból, vagy egy borosüveget fölragadva az asztalról, dönteni kezdte magába az italt az asztaltársaság hangos kacagása közben.

Az is a gondviselés jele – állították a város polgárai –, hogy Luluval csak a kamaszok meg a gyerekek ingerkednek, de ők is szeretetből, a hatóság azonban nem bántja. Sőt a milícia meg a szekuritáté is szemet huny a cselekedetei fölött, mert sosem ártja magát a politikába, s így fedezi mindazokat a hőbörgőket, vajákosokat, megszállottakat, akik az *Elvtárs* országlásának a végét várják, annak a haláláról jövendölnek, s akiket oly nehéz lekapni a tíz körmükről, mert a lükékre nincs törvény, legföljebb az elme-gyógyászatra lehet bedugni őket, de az orvosok ravaszkodása által onnan is hamar előbújnak...

Lulu szabadon kószált tehát, s egy ízben annyira kitüntette magát, hogy a város végképp fiává fogadta. Ez pedig akkoriban történt, amikor az ország ismét a néptanácsi és a Nagy Nemzetgyűlési képviselők megválasztására készült. Hamudius minden megyébe leszólt az első titkároknak, hogy a választás napját tegyék méltóvá a nagy eseményhez, az utcákat, tereket díszítsék fel virággal, papírfüzérekkel, s ezernyi hangszórót szereljenek a villanyoszlopokra, hogy az ünnepi üzenet idejében elérjen mindenkire... Valamennyi állampolgárral meg kell értetni, hogy amikor az urnák elé járul, legszentebb jogát gyakorolja szocialista államunkban...

Szótlan szétszórtságban igyekezett a nép a választókerületekben, hogy eleget tegyen ünnepélyesen szomorú kötelezettségének. Mentek a földíszített iskolák és kultúrotthonok felé, ahol a hiábavaló, de mégis felelős munkától fáradt beosztottak várták őket, tanárok, közgazdászok, pártaktivisták; arcukat sárgára pácolta a tizenhét órás villanyfény, de azért a kölcsönös gyötrelmet ösztönösen felismerő emberek udvariasságával pipálták ki a nevet a jelentkezőnek kerület és lakcím szerint, s tessékelték be a szükségbudikra emlékeztető fülkébe, ahol aztán a választó érvényesíthette szabad akaratát, s bármelyiket kihúzhatta a párt jelöltjei közül, akik már az első találkozáson közölték, hogy a városnak egy fityingje sincs sem közvéce, sem óvodára, sem iskolára vagy kórházra, s csupán a közmunka irányítását és a közadó bebeszedését vállalhatják...

Melegen öltözve, némán és párálló szájjal ment tehát a nép a választókörzetek felé, hogy minél hamarabb túl legyen e kényszerű cselekedeten, hiszen tudta, ha nem jelentkezik idejében, többször is zaklatni fogják odahaza, sötétedés után csengetnek be hozzá, s utána mindjárt rúgják is a kaput, s mindenféle zajon és kutyaugatáson átkiabálva ösztökélik, hogy menjen szavazni. Mert ki kell jönnie legalább a 99,99 százaléknak bármily nehézség adódik, még ha vasvillák hullnak is az égből a szavazás napján.

Így aztán ment a nép hajnaltól sötétedésig az urnák felé, a fásult beletörődés felé, Hamudius uralkodásának meghosszabbítása felé, a szenvedő önérzet további meggyalázása felé, de amikor úgy tűnt, nem akad egyetlen ember sem, aki elkialtsa, hogy legyen már vége ennek a komédiának, valami rendkívüli történet, amire senki sem számított: a város fiatalsága összebeszélve minden körzetben Lulura adta le voksát, kihúzva a párt mindkét jelöltjét! És másnap, miután több tízezer szavazatot kapott, a kis brontosaurusz-fejű bolond ott ült a Szamos-vendéglő egyik hátsó szeparéjában a friss abroszú asztalnál borotváltan, égszínkép ingben, öntudatlan ünnepélyességgel, s előtte tucatnyi pohár sorakozott teli konyakkal, s az előtérből, a könnyűzene vékony függönye mögül a diákok nevetése hallatszott. Később pedig egyenként odajárultak hozzá, meghajoltak előtte, s melegen kezet rázva ünnepelték a győztes képviselőt, aki még nem tudta, hogy a cédulákat valamennyi választási körzetben megsemmisítették, tehát így is kijött a 99,99 százalékos eredmény...

Miután Crețu kapitány, az *ördög* lehanyatlott előtte, az anabaptista szinte fölmagasztosult még önmaga előtt is. Megérezhetett valamit a történelem csalóinak ravaszkodásából, mert így prédikált ezekben a napokban az utcákon, a tereken:

„Jaj ennek az országnak, haragom botjának, mert pálca az ő kezében az én búsulásom.

Jaj a hamis határozatok hozóinak és a jegyzőknek, akik gonoszt jegyeznek, hogy elriasszák a gyöngéket a törvénykezéstől, és elrabolják a nép szegényeinek igazságát!

Jaj azoknak, akik a gonoszt jónak és a jót gonosznak mondják, akik a sötétséget világossággá és a világosságot sötétséggé teszik, és a keserűt édessé és az édest keserűvé!

Miért alszol, Uram? Miért rejtet el orcádat és felejtet el nyomorúságunkat? Kelj fel a mi segítségünkre, ments meg minket a te kegyelmedért.”

A tanult emberek közül mindjárt Jónás János irodalomtanárról kell szólnunk, aki hat évet ült, mert egy olyan nyelvtankönyvet szerkesztett, amelynek helyesírási szótárában, fölülről lefelé s aztán keresztül-kasul olvasva a címszavakat, egymás mellé került a „Moszkva” a „mostohá”-val, a csehekről kiderült, hogy „csehül áll”-nak, s ezek után az sem látszott véletlennek, hogy a „szárnyaló”-ból „szarnyaló” lett, amikor az akadémikusok, tudósok, udvari költők, zenészek ismét épp hűségesküt tettek szóban és írásban az állam első emberének, Gorgo D. Gorgónak... Jónás Jánost kikötötték, vizes kötéllel verték, fektében átgyalogoltak rajta a szekuritáté kínzókamrájában, s bár egyszerűen nem volt mit beismernie, hat évet kapott, ami azt jelentette, hogy közkegyelem esetén sem szabadulhat. Mikor mégis kijött a börtönből, idegileg már rokkant volt, mindennap bekopogott valamelyik rendőrőrsre, megállt az ajtóban, s halkán, illedelmesen így szólt: „Szíveskedjenek föbe lőni engem!”

Gyenge Péter iskolaigazgató, történelemtanár, aki a csángók eredetéről és elcsángálásáról tartott programon kívüli előadást a tizedik osztályosoknak, s ezzel a szekuritáté szerint sovinizmusra

és nacionalizmusra tanította a gyerekeket, a harmincharmadik beidézés, fenyegetés és vallatás után már idéző nélkül is jelentkezett az állambiztonságnál, hajdonfőtt, a zavaros, vergődő álmoktól kócoltan, kifűzött cipőben és pizsamában nyargalva át a városon, s kész volt bármiféle vallomást aláírni, csak ne hívják, ne zaklassák tovább...

A *tanult* emberek közül mégis a megkésett freudista biológus, Habár Jenő esete volt a legkülönösebb: ő ott is, ahol hallgatnia kellett volna, nevetve és hangosan beszélt arról, hogy lehetetlen felütni olyan lélektan kézikönyvet, amelynek első oldalán ne csurogna Pavlov kutyájának a nyála. Kifejtette: még az állatok viselkedését sem lehet lefokozni az első és második jelrendszeri működésre, mert személyes megfigyelése szerint például a kutyának még humorérzéke is van, szenvedőn átérzi az ember fájdalmát, s megkönnyezi az egyszeri lét örömeit...

Többszöri áthelyezés és vidéki száműzetés után aztán egy napon ráébredt, hogy a vírusos nátha a csillagképek függvénye, s hétvéenként végzi pusztító munkáját. Nagy asztronómiai térképekkel járkált, s alkonyat után a mennybolt felé mutogatva olykor többszáz embert is maga köré vonzott. Máskor látomásai voltak, fényel és mennyei hangzatokkal elárasztott óriási terekről beszélt, amelyeket rövidesen nagy tömegek özönlenek majd el. A tanáriban egyre feltűnőbben viselkedett: nevükön nevezte a dolgokat, olykor a karját széttárva körbeforgott, mint a dürgő fajdkakas, s titkolózón mosolygott, egy ízben pedig odasettenkedett egyik kolléganőjéhez, aki a farát hátrapúposítva írt valamit az asztal mellett az osztálykönyvbe, s ő az ujjai hegyével pajzánul meglegyintette a hölgy fenekét...

Lukács Misák még a kelekótyák dolgát is számon tartotta, és arról beszélt, hogy a bölcsnek elméje a siralmas házban van, a bolondnak elméje azonban a vigasság házában; de jobb a bölcs dorgálását hallgatni, hogysen a bolondnak éneklését: mert olyan a bolondnak nevetése, mint tövisnek ropogása a lábas alatt. Ezért ne felelj meg a bolondnak a te eszed szerint, hogy ne légy őhöz hasonló, hanem felelj meg a bolondnak az ő esze szerint, nehogy fölöttébb elhiggye magát. Máskor megértőbb volt e nyomorultak iránt, inkább hajlott a bölcs Salamon észlelései felé, és arról

beszélt, hogy bizony nem lesz emlékezete sem a bölcsnek, sem a bolondnak mindörökké, mivel az elkövetkezendő időkben mind elfelejtetnek, s miképp meghal a bölcs, azonképpen meghal a bolond is...

Így szónokolt Lukács Misák, aki a maga együgyű módján mindent látott, mindent hallott, mindenre megtalálta a vonatkozó igét, s avatottan kapta kézbe a fenyítés ostorát. De nem emiatt ragadta meg egy reggelen két civil ruhás szekuritátéügynök, és lökdöste be az elsötétített ablakú személygépkocsiba. Zavarosnak tűnő beszédére talán még sokáig nem figyeltek volna fel, de elkövetkezett az ideje, hogy az országban mindenütt megünnepeljék Hamudius születésének ötvenötödik évfordulóját, s szellemi főtáncosa, Zeus Paupesco, aki gondoskodott róla, hogy a diktátor neve és arca szüntelen fényben ragyogjon, parancsba adta: mire eljő a nagy nap, a helytartók, bírák, tanácsosok, törvénytevők, bölcsek készüljenek fel, aztán pedig boruljanak le Hamudius előtt, és szerkesszenek egy olyan hatalmas könyvet, amelyet az ország még nem látott: a HÓDOLAT és az ÁMULAT könyvét!...

A leghíresebb festők fessék meg, a legnagyobb szobrászok faragják ki és öntsék ércebe maradandó alakját; a költők írjanak ódákat őhozzá, és citera, hárfá, lant, duda és mindenféle más hangszernek hangja dicsőítse őt, e férfiút, akihez hasonlót anya még nem szült, s akire ámulattal néz fel a mai világ. Ha pedig akadna olyan, aki nem tiszteli és nem imádja Hamudius, sem a róla készített képeket és szobrokat, és nem tanul meg legalább egy szakaszt valamely himnikus költeményből, annak előmenetelét a jövőben a hűtlenség gáncsolja, az élet bármely területén húzódjék is meg a rohadt...

Az ünnepi készülődés napjaiban az emberek odacsődültek egy főtéri könyvesbolt kirakatához, amelyben Hamudius életműve ékeskedett gúlába rakva, vörös vászonkötésben. A népet azonban most nem ez csalta oda: a riasztó piramis közelében egy hanglemez állt, a Fantasztikus szimfónia, amelynek borítóján szintén Hamudius lehetett látni, amint épp előbújik az álomszerű földgolyóból. Úgy figyelték ezt a báméskodók, akár a kofa mozdulátát, amikor görögdinnyét lékel meg, s a kés hegyén diadallal mutatja fel a vérvörös cikket; de a hiányzó cikk sehol sem volt látható, talán lezuhant a világűrbe, amikor az uralkodó áttörte fejével a föld kérgét. Ő maga pedig csak mosolygott a lék fölött piros

nyakkendőjével, amelyet bizonyára a dinnye leve festett meg: szerény ünnepélyességgel vette tudomásul az *akarat* beteljesedését, amely lehetővé tette, hogy szűznemzés által bukkanjon elő az ismeretlenből, mint Buddha vagy Krisztus...

Mások a múzeumkertben felállított hatalmas szobrot vették körül, Újfalusianu alkotását, aki mindig is a nagy méretek művésze volt. Furcsa meglepetést keltett az álló Góliát, s a kollégák is úgy találták, hogy e munkában ravaszul nyilatkozik meg a számító hízelgés, de a tehetség s a cinizmus is: látni való, hogy Hamudius feje különböző zsarnok-császárok, Gallienus, Traianus, de főként Marcus Vipsianus Agrippa vonásaiból van összegyúrva. S bár a szobor olykor meggyőzőnek tűnt, a művész szinte nevetségessé vált azzal, hogy nem tudta felöltöztetni az alakot, hiszen sem tunikában, sem tógában nem ábrázolhatta. Így végül is valamiféle készruhát adott rá, a lábára pedig saru helyett divatszandált húzott. A fiatalok föl-fölmosolyogtak a diktátor császári képére, aztán lesunyták a fejüket; lányok vicogtak, de azt sosem lehetett tudni, honnan jön a cincogó hang, melyik rejtett kis részéből a kedélynek.

A kiállítást megnyitó propagandatitkárnak azonban tetszett a szobor, s mindjárt azt kérdezte a múzeumigazgatótól: „A mester itt van?”

De Újfalusianu nem lehetett ott, hisz épp azokban a percekben állították elő kilencedmagával fajtalanokodás, fiatalok megrontása és közerkölcs-megbotránkoztatás miatt. A szobrászhoz sok fiatal járt, még több külföldi, mert híres ikon gyűjteménye és sok szép festett bútora volt. Apró munkáiért, népművészeti ajándékaiért könyveket, albumokat hoztak neki, egy-egy kiló kávé kapott, s gyógyszert az édesanyjának. A szekuritáté már rég figyelte őt, távollétében földúlta a lakását, lefényképezte látogatóit, főként a magyarországi-jövömenőket. Végül összeszedett néhány vécebettyárt, terhelő vallomásokat pofozott ki belőlük, jegyzőkönyvet készített a művésztanár homoszexuális kapcsolatairól, s az egész paksamétát átadta az ügyészségnek. Újfalusianu fölmentést remélt a hízelgő munkáért, két hétig dolgozott éjjel-nappal a szobron, de így is elkésett, s a kiállítás napján íme ott bukdácsolt fegyveres kísérői előtt a folyosón a tárgyalóterem felé. Az emberek ijedt részvétellel húzódtak félre a kilenc fogoly robajló, csörgő, szuszogó közeledését hallva, amint azok vasalt, otromba bakancsai-

kat vonszolták a kövezeten. A szobrász öt-hat tanítványa, aki együttérzésből eljött a tárgyalásra, most egy pillantást vethetett a csíkos rabruhába öltöztetett tanárra: haja rövidre volt vágva, lázas szeme fürkészőn csillant meg behorpadt és ráncos arcában...

Nicoleta nem tudta, mivel lepje meg férjét, hiszen Hamudiusnak már csupán keleti ajándékokból egész kiállítóterme volt, ahol látni lehetett egy gyémántokkal díszített mellényt is, hasonlót ahhoz, amelyet Bokassa császár viselt, amikor elűzték otthonról. Gondolkozott hát a diktátor felesége, aztán magához hívatta a kémfőnököt, sokáig nézett a szemébe menyétszemével, arca még inkább megnyúlt régi és ki nem élt sóvárgásoktól, olyan lett, mint egy öregedő tacsakoszukáé, amely elzártan élt, és soha meg nem ismerhette a párzás tobzódó örömét. De lehet, hogy mindez csak átsuhanó sejtés volt a kémfőnökben, aki rossz előérzettel jött a hívasra.

– Szeretsz egy csöppet is, Miháj? – kérdezte az asszony. – Tisztelsz egy csöppet is engem?

A kémfőnök elmosolyodott, meghajolva kezét csókolt, s már tudta, mit kell válaszolnia:

– Ki ne szeretné, ki ne tisztelné a mindig szép, mindig okos, mindig gyors elhatározású, kedves Nicoleta elvtársnőt? Mi a kívánsága? Mert azt is tudom, hogy e hűségnyilatkozat után kérés következik..

– Bizony, kérés! – mondta szinte erélyesen Hamudius felesége. – Eltaláltad! Olyan születésnap ajándékot szeretnék az *Elvtársnak*, hogy álmélkodjék a világ, amikor meglátja, és szentként imádja őt! Kérésem tehát ez: puhatold ki minél hamarabb, van-e már a japánoknak olyan gyártási eljárásuk, amely kis módosítással alkalmas arra is, hogy dicsfényt képezzünk vele a levegőben... Egy olyan apró szerkentyűre gondolok, amely a belső zsebbe rejtethető, úgy, hogy a fény mindig kövesse a fej mozgását... Képzeld el az *Elvtársat* a nagy napon, amikor épp fogadást ad, szép bodorított haja fölött a fénykoszorúval!... Óriási ötlet, mi?!

Nicoleta tapsolt, de hamar észrevette, hogy a kémfőnök elsápad, arca merev lesz, s jobb szeme sarkában üvegszilánkként csillog meg egy könnycsepp. Közelebb lépett a tábornokhoz, s szigorú és előregedett szemével végigfürkészte.

– Most mit balfaszkodol? A műgyémántgyárat össze tudad

szerezni idehaza-csupa lopott holmiból, és most, amikor egy apró szívességet kérek tőled, tétovázol, mint gúnár a jégen. Nem restelled magad?!... Ne félj, tudom én, hány pénzt értek, te is meg az embereid is! Japánból ezerszer annyit kellett volna elhoznotok, mint amennyit hoztatok, de a munkához nem fülük a fogatok! Illetos teaházakban lopni a napot, és a szép gésákat tapogatni, tekergetni, ez kell nektek!... Meg is mondom az *Elvtársnak*, hogy csapja el az egész gáskát, téged pedig tartson házi őrizetben!... Most pedig elmehetsz, de ha valami megoldást találsz, azonnal hívd föl engem, megértetted?

Kószálása során a bámész népséget látva Lukács is betévedt a múzeumkertbe, ahol Hamudius szobrát kiállították. Fölpillantott a magasba, s haragjában, megdöbbenésében hosszú kecskekörmei kocogni kedtek a melléhez szorított Biblia fedelén. Szája elnyílt, szeméből könny szivárgott. Aztán kiáltozni kezdett:

– Bálvány, bálvány!... Nabukodonozor állóképéhez hasonló!... Ne imádjátok és ne tiszteljétek, és ne boruljatok le előtte, még ha az égő tüzes kemencébe vettet is bennünket! Mert nagy a mi Istenünk, akit szolgálunk, és ki tud szabadítani bennünket az égő tüzes kemencéből!

Mikor később az egyik mellékutcán megragadták és belökték a szekuritáté kocsjába, lehunyta a szemét, és azt gondolta, itt a vég.

Félóra múlva a vallató tiszt előtt ült. Crețu kapitány hírhedt ember volt: kinek a bordáját zúzta be, kinek a fogait verte ki, vagy olykor a fél szemét, mint például egy papnak. Közben két szívinfarktus is érte, s parancsnoka is meg a barátai is rá akarták beszélni, vonuljon betegállományba, de ő makacszkodott: úgy érzi – mondta –, hogy most a hatvan előtt ér fel pályája csúcsára, amikor többé nem lesz számára megoldhatatlan feladat. Pedig a módszerét nemigen kedvelték a tisztársai sem, és összemosolyogtak a háta mögött, vagy elhúzták a szájukat, mert Crețu magánjelenetté tette a kihallgatásokat. Mindig nevetve fogadta a foglyát, mintha ismerőse volna, aztán fél lábra állította, majd egy órán át szórakozottan nézte, ahogy az kínlódva illeg-billeg. Egy széki fiút arra kényszerített, hogy metélje laskává a nadrágszíját, s utána egye meg; egy másik szerencsétlent odaparancsolt a térképhez, hogy mutassa meg, hol akart átlógni a határon, s mikor a

férfi keze remegve megállapodott Borsnál, nyakon ragadta: „No, bújj már át a sövényen, te gazember, bújj már át, vagy még mindig román földön vagy?!” – üvöltötte, s addig verte a fejét a betonfalra függesztett térképhez, amíg a letartóztatott agyrázkódástól összeesett.

Most magasan, a dobogóra helyezett széken ült, állát összekulcsolt kezére fektette, s hosszan nézte az anabaptistát, valami gunyoros kíváncsisággal, s úgy tett, mintha szórakoztatná Lukács személye.

– Ki vagy te? – kérdezte.

– Lukács Misák...

– És miféle szerzet vagy?

A hívő megnyalta száraz, vértelen ajkát, és halk, pityegő hangon válaszolt:

– Minden embernél tudatlanabb vagyok én, és nincs semmi értelem énbennem....

A kapitány fölnevetett.

– Éppen látom!... No de annyit mégis tudsz, hogy kinek a nevében és kinek a pénzével szervezkedtek, agitáltok a népi hatalom ellen?

Az anabaptista fölpillantott a mennyezetre.

– Én csak azt tudom, hogy újra meg kell keresztelkednünk, ha olyanokká akarunk lenni, mint a ma született csecsemő...

– Most is ostobaságokat beszélsz, de folytasd. Kíváncsi vagyok, hogyan fest a te istened. Láttad már őt?

Lukács gondolkozott egy keveset.

– Én nem tanultam bölcsességet, hogy a szentek ismeretét tudnám. Kicsoda ment fel az égbe, hogy onnan leszállott volna? Kicsoda fogta össze a szelet az ő markába? Kicsoda kötötte a vizet az ő köntösébe? Ki állapította meg a földnek minden határát? Meg tudod mondani?

Ekkor a kapitány derékből fölegyenesedett, s egyszerre mindkét tenyerével az asztalra csapott.

– Ne tegezz, te szemét, mert agyoncsaplak! És mindig csak arra felelj, amit kérdezek, mert fölseprem veled a padlót! Miféle vallásos szektához, gyülekezethez tartozol?!

– Anabaptista vagyok – felelte az alacsony padocskából pislogva Lukács Misák, s érezte, hogy a lappantyú lélegzés közben a mellébe vág.

A tiszt kedélyes meghökkenéssel nézett most rá: egy pillanatig úgy látszott, már nem is haragszik.

– Nem értettem! Mondd hangosabban!

A hívő megismételte.

– Ana-bap-tis-ta? – szótagolta Crețu. – Ne hülyéskedj, mert úgy odacsapok, hogy szemétkosárban visz ki a takarítónő! Csak nem akard elhitetni velem, hogy manapság megszentelődött kurvák is alakítanak szektákat?! Fontold meg, mit beszélsz, ha csak nem akarsz itt éjszakázni alant a pincében, a patkányok között!

Lukács tanácstalanul nézte a tisztet, nem tudta, mit válaszoljon a meghökkentő ostobaságra.

– Halljam hát, ki az a Baptista Ana, honnan került ide, mire buzdít benneteket, miféle könyveket, kéziratokat hozott? – folytatta Crețu, és lejött a dobogóról. – Tudni akarom azt is, hogyan kerültél a befolyása alá, mivel kecsegtetett... Vagy talán meglőkted?

Mosoly bujkált a tiszt szemében, és tétovázott az ajka körül, miközben hátratett kézzel kétszer is ellépdelt a pad előtt. Aztán hirtelen megállt, és felüvöltött:

– Miért nem válaszolsz?!... Azt hiszed, kedvem van éjfélleg hamukázni itt veled? Állj fel, te disznó, állj fel! Úgy!... És most tedd a kezed a Bibliára, és mondd utánam: „Ennek a könyvnek minden szava csalás, hazugság és ámtás, ezért többé nem hiszek egy betűjében sem!” No, gyerünk, kezdjed!

De Lukács Misák csak állt némán és zavarodottan, mert felhangzott benne a Megváltó szava, hogv aki megtagadja őt az emberek előtt, azt ő is megtagadja az ő Atyja előtt, és ekkor tűz csapott fel, és harangok kezdtek zúgni körülötte, és többé már nem félt a feltátott nagy szájtól, az elveresedett fejű oroszlántól, és hal-kan megszólalt:

– Jobb a hosszútűró az erősnél, és aki uralkodik a maga indulatján, erősebb annál, aki várost vesz meg... Az eszesnek arcából kitetszik a bölcsesség, a bolondnak szemei pedig országolnak a föld végéig...

Crețu kapitány képe most vörösből egyszeriben valami furcsa lilás színbe ment át, akár a túlhevített kemenceplattni.

– Mi tetszik ki az én arcomból, te ganajtúró bogár, te?...

Orrtövön vágta a hívőt, aztán még egy mozdulatot tett, hogy

üstökön ragadja, de megtántorodott, ujjai széttárva megmerevedtek a levegőben. Másik kezével a szívéhez kapott, s hátrazuhant.

A súlyos test hatalmas dőndülésére a szolgálatos őrmester rontott be. Előbb a padlón végigvágódott tisztre pillantott riadt-tanácstalanul, aztán a hívőre, aki markát az orra alá tartva nézte, amint az megtelik vérrel. Kirángatta őt a padból, és a folyosóra lökdöste.

– Menj innen az anyád kínjába! – kiáltott utána. – És nehogy még egyszer ide kerülj! Takarodj!...

Lukács Misák pedig, amikor kijött abból az elátkozott épületből az utcára, közel a Vágóhid térhez, ahol szeszgyári cefre és friss vér szaga terjengett, ismét kiáltozni kezdett:

„Leomlanak az istentelenek, és oda lesznek: az igazak háza azonban megáll!

Mert ha hétszer elesik is az igaz, felkél, az istentelenek pedig csak egy nyavalyától is elvesznek!”